

REDACTIA

Arad, Deak Ferenc-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an . . . 20 cor.
pe 1/2 an . . . 10 .
pe 1/4 an . . . 5 .
pe 1 luna . . . 2 .
Nr-ii de Duminică pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscrisurile nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deak Ferenc-utca nr. 20.

INSERȚIUNILE:

de un gir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b. de fiecare publicățiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 508.

Borțiori nefrancați nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

Cultul lui Kossuth.

(*) Cultura bărbaților aleși ai unei națiuni este cea mai frumoasă virtute. Erii Ungurii față de memoria lui Kossuth au un cult nemărginit. Il îndumnezeiseră deja înainte de moarte și acum se prepară toți, în țeara întregă, să-i serbeze centenarul nașterii cu o splendoare fără seamăn.

Desigur că nime nu poate avea nimic împotriva. Kossuth a jucat un rol covârșitor în renașterea statului ungar. Și dacă activitatea lui la 1848 și după aceea până la moarte, s'ar fi putut excepționa; mort fiind el aparține azi istoriei și Ungurii, fărăosebire de partide, se pot strânge să-i prăznuiască memoria.

E de înțeles apoi că îndeosebi în Arad serbările acestea s'ar face cu un caracter deosebit. Aradul este adică orașul unde Kossuth a scris ultimele acte ca guvernator al țării. Casa în care a stat este împodobită cu peatră comemorativă... Pe piața libertății altă peatră comemorativă și mai presus de toate, statuia Libertății, cu basrelieful celor 13 generali executați pentru că au luptat sub steagul desfășurat de Kossuth. În cimitir alt monument ridicat în memoria sutelor de combatanți pentru ideea lui Kossuth și înălțat în fața muzeului, ca cel din edificiul Teatrului arădan, care să reamintescă atât de duos vremurile de luptă pentru Kossuth și în numele lui!

Nu ne îndoim deci că serbarea dela 19 Septembrie va fi splendidă în Arad și prin nimic nu ne vine în minte să o tulburăm. Vrem să trăim în pace cu concetățenii maghiari și înțelegem că nimic nu întarță să fi te mai tare decât disprețul, ocara și calomnia ce s'ar arunca asupra eroilor a țării noastre slavice.

Eată de ce ne pare rău, că din incidentul sădintit congregationale a comitatului nostru spiritele s'au înverșunat... Respectul reciproc al eroilor preamăriți, — eată singurul mijloc pentru înțelegere la asemenea ocazii!

De altfel în presa maghiară se urmează o destul de animată discuție în jurul viitoarei serbări.

Ziarele kossuthiste făceau apel ca Dieta să fie represintată la serbări prin președintele ei contele Apponyi. Au scris apoi, că președintele va lua parte, cu condiția însă ca serbarea să nu i-se dea caracter — politic.

Mai alaltăieri ziarul german de Budapesta al contelui Apponyi a deșmințit toate știrile, spunând că președintele Dietei nu s'a preocupat de serbarea amintită. Și acum discuția urmează și nu se știe încă la ce rezultat va ajunge și ce atitudine va lua contele în afacerea aceasta.

Hentaller, unul dintre publiciștii kossuthiști de frunte, s'a adresat apoi printr-o scrisoare publicată în „Független Magyarorszag” către Jókai Mór, una din figurile mari ale epocii 48 tiste. L-a rugat, ca în calitate și de Nestor al publicisticii maghiare și de literatură maghiară, dar mai ales ca bărbat care a luptat pe acea vreme, să contribuie și el la măreția serbării dela 19 Septembrie.

Jókai răspunde în semioficioasă „Magyar Nemzet”. Zice că va scrie despre Kossuth „așa fel ca toți să-i reamintescă de el ca despre o figură mare, sus și jos, dela sfânta Coroană până la secerătorii spicelor binecuvântate”...

Sub astfel de auspicii se apropie Ungurii de ziua serbării centenarului nașterii lui Kossuth.

Szóll și Körber. Se scrie din Viena, că primul ministru Körber se va duce zilele acestea la Ratót, moșia primului ministru maghiar, pentru a urma negocierile în vederea încheierii pactului. Deocamdată discuțiunile se vor urma în jurul tarifelor vamale, unde sunt mai multe greutăți.

După știrile ce le are „Information”, greutățile ce s'au ivit sunt mai ales din cauza ministrilor de resort, cari vin cu tot felul de pretensiuni greu de a fi satisfăcute.

Incoronarea regelui Angliei.

Ce a putut fi strălucire, pompă și ceremoniale, toate s'au văzut Sâmbăta la încoronarea regelui Eduard al Angliei. Și deși multe ceremonii au fost lăsate pentru a cruța pe suferindul Rege, totuși splendoarea serbărilor a fost în toate privințele deamă tradițiunilor.

Fixa-va ziua aceasta un moment însemnat în istoria universală, asta încă nu se poate ști, deși regele Eduard are și până aci la activul domniei sale un act de mare importanță. Lungul războiu din sudul îndepărtat a fost terminat și să știe că la acest sfârșit a contribuit în prima linie insistența dorință a Regelui Eduard.

De altfel pe regele Eduard îl așteaptă în viitor mari datorii. Cea mai mare datorie este repararea prestigiului moral al poporului englez care a suferit nu tocmai puțină zdruncinare, este o grea datorie. Regele Eduard poate însă avea speranță de succes, dacă va continua politica sa de până acum. Erii aceasta este: politica păcii și ează și a păcii.

Despre decursul serbărilor se știu până acum următoarele amănunte:

Londra, 10 August.

În presară deja în Westend toate casele erau iluminate. Pe strade circula

multime imensă. În fața palatului Buckingham masesele au intonat imnul național. Ieri după amiază în diferite dislocări ale Westends-ului au sosit 6000 soldați. De tot sunt 27.000 soldați, cari vor face onorurile militare.

Londra, 10 August.

În zori salvele tunurilor anunțau ziua încoronării. În Tower s'a dat 41 și în parcul Hyde 21 de salve. Pe stradele splendide decorate deja în orele dimineții se plimba mulțimea.

La 9 ore calea principală a fost evacuată și tras pe amândouă părțile cordonul. Timpul s'a înseninat, cea-ce a pricinuit mare bucurie pentru-că ploaia ar fi stricat mult serbarea.

Londra, 10 August.

Înainte de amiază la 10^{1/2} a plecat cortegiul cel dintâiu din palatul Buckingham. În acest cortegiu erau 8 trăsurile de gală. În aceste trăsurile ședeau membrii familiei regale și principii înrașiți cu familia regală. Cortegiul a fost însoțit de un scadron de cavalerie.

La 10^{3/4} a plecat prințul de Wels. În trăsurile două dintâiu era suita prințului, în cea a treia era părechea moștenitoare. Cortegiul era însoțit tot de cavalerie.

La orele 11 a plecat cortegiul regal. În grupa dintâiu erau trăsurile de gală cari duceau pe digitarit curții, lor le a urmat adjutanții de la diferite trupe, între dinții ecelean în pompă principii Indilor. În urma acestora venea lordul Kitchener, principele danez Carol și principele de schleswig-holstein Albert însoțit de lordul Roberts. După dinții a urmat trăsura de aur a părechei regale, înaintea căreia mergea călare prințul de Conaught. Trăsura și hamurile din aur erau însoțite de altele vreo

Londra, 10 August.

Trăsura de aur a părechei regale a pornit din palatul Buckingham la ora 11 între nesfârșitele ovații ale mulțimei. Pe lângă trăsura mergeau prințul de Conaught și lordul Kitchener. La 12 ore 25 minute, salve de tunuri anunțau sosirea cortegiului la poarta catedralei din Westminster. Regale s'a simțit foarte bine, atât el cât și Regina mulțumiau ovațiilor mulțimei.

Londra, 10 August.

În parcul Hyde și în Tower la 12 ore 40 minute salvele tunurilor anunțau înce-

PETRU CAZACUL.

DE IOSIF POPESCU.

VII.

Tronul.

(Urmare).

Acum eram sigur de omul meu. I-am dat instrucțiunile mele și un bacșiș, promițându-i o sumă rotundă după reușita întreprinderii.

A doua zi de dimineață luai o anumită doză de narcotic și când veni să mă dea în mâna căleului, mă găsi într-o stare asemenea morții. Flaconul găsit alături proba, că m'am otrăvit. Fui dară îngropat la moment.

În noaptea aceleași zile veni temnicerul, conform instrucțiunilor mele, și mă desgropă. Apoi întrebându-mă un antidot, pe care îl dasem eu, mă redeșteptă din moartea mea aparentă. După-ce îmi împrăști puterile amorțite, acoperirăm groapa din nou, căci trebuia să se pară, că sunt într'adevăr mort.

Cu toate acestea nu părăsi țara, ci mă așezai cu locuința în suteranele, pe care le cunoști. Eram mort pentru toată lumea, mort pentru soția mea. Un dor ferbinte mă îndemna, să mă duc să-o caut, să-i spun că trăiesc, că o iubesc, ca tot-deauna, și să fug cu ea departe de patrie. Dar jurământul de răsunare, pe care mi-l făcui mă rețină. Comandați tăcere inimii mele, învinsei pasiunea și mă consacrai operei, al căreia re-

sultat îl cunoști. Cât am suferit în timpul acesta, numai Dumnezeu știe! Eată pământul a început a mi se albi înainte de timp. Acum, dacă crezi că suferi mai mult, mori, îndolinește un act nedemn de un bărbat, și lasă moșia străbună în prada tiranilor.

— »Ai suferit, Hetmane,« zise Petru. Dar știa, că femeia ta tăește, știa, că după săvârșirea operei tale o vei regăsi. Eu am pierdut-o fără speranță.

— »Știi? Că știi? Nu știi nimic. Am sacrificat pacea și fericirea ei. Am lăsat-o în voia întâmplării, pentru a mă consacra patriei. Torturile mele erau de fie-care moment, căci iubirea mă îndemna să alerg după ea, rațiunea și voința mă rețineau. Astfel încă nu știu nimic unde se află și cum se află, cu toate că o iubesc mai mult decit tot-deauna. Acum starea noastră este tot atât de tristă, căci de unde știi, că soția Mariei-tale a murit? Ea poate să fi scăpat din mâinile lui Aron, și îndată după îndeplinirea operei noastre patriotice, o vom căuta și pe iubita mea. Curăgiu, stăpâne; lupta e aproape sfârșită și fericirea ne va suride încă.

— »Ai dreptate, Hetmane,« zise Petru întinzând mâna fideului său. »Cuvintele tale mă însuflețesc, îmi dai speranță. M'ai scăpat de o slăbiciune; îți mulțumesc.

De aci încolo Petru începă a lucra cu o repeziciune febrilă, și în scurt timp intra cu trupele în Moldova.

Poporul îl salută sub numele de »Petru-Vodă« cu atributul »Cazacul,« fiind-că majori-

tatea trupelor sale se înmulțeau prin oamenii din popor, care voiau să-l însoțească până la Iași. Cu toată apatia moldoveană, această expedițiune repede și rezolută inspira încredere. Boerii inițiați sau nu în afacerile lui Petru, încă își făcuseră datoria, căci vedeau în tinerul acesta un liberător.

În astfel de împrejurări nu putea fi vorba de vre-o rezistență. Petru ajunsese în Iași și ocupă tronul Moldovei fără nici o vătărire de sânge.

VIII.

Fatalitate.

Se scria anul 1593. De odată cu primăvară sosiseră timpuri mai bune pentru Moldova. Împreună cu frunza verde răsărise și speranța. Pe tronul Moldovei ședea de mai bine de o lună un domn tiner, care promitea a deveni părintele poporului. Acest domn era Petru-Vodă Cazacul.

Sărmana țeară, care suferise atâta, respira acum sub o cârmuire înțeleaptă și blândă. Plugarul își isprăvisse lucrul câmpului, sămânăturile răsăriseră, păstorul își mâna fluierând oile la pășune, neguțătorul simțea profitul său înmulțindu-se, meseriașul muncia cu câștig bun.

Numele lui Petru în scurt timp ajunsese de parte. Boerii pribegiți, auzind de înțelepciunea și blândețea lui, se întorceau în țeară, casele părăsite ale Iașilor se împopulară, iar stradele căpătau aspectul vesel al unei capitale bogate. Cu un cuvânt, Moldova era în sfârșit fericită. Dar domnul ei?

putul actului încoronării. Ceremonialul s'a sfârșit conform programului la 1 oră d. a.

Londra, 10 August.

După terminarea ceremonialului încoronării, principele de Cantebury a fost cel dintâiu care a depus Regelui jurământul. Regele a ridicat pe principe și i-a sărutat. După aceea a jurat prințul de Norfolk și ceilalți cați se aflau în catedrală.

Londra, 10 August.

Sub durata ceremonialului încoronării s'a întâmplat un incident care a produs mare iritațiune. În momentul când primetele de Canteburg a pus coroana pe capul Regelui, se părea că *lesină*. Primetele sprijinindu-se pe cardinalul de York și doi episcopi, a fost silit să-și parăsească pozițiunea. Mai târziu și-a revenit în ori și a putut efectua ceremonialul.

Mai târziu, când primetele a depus jurământul, Regele însuși a trebuit să-i ajute ca să se ridice.

Londra, 10 August.

Mulțimea insuficientă în două locuri a rupt cordoanel, dar miliția a restabilit ordinea.

În fața palatului ovațiunile au erupt cu atâta putere, încât M. M. L. L. au trebuit să apără pe balcon. Când s'a ivit Regele în tinută de gală și cu coroană pe cap, mulțimea a izbucnit în puternice urale, cari s'au potentat și mai mult când a apărut alătura de densus și Regina.

DIN ROMÂNIA.

Delimitarea graniței în Dobrogea. Delegatul României pentru delimitarea graniței româno bulgare din Dobrogea, a comunicat ministrului român de externe că, pentru înlesnirea relațiilor populației din ambele părți ale frontierei și pentru preîntâmpinarea trecerilor clandestine (secret), este nevoie de a se înființa încă trei trecători în plasa Ostrov și una în plasa Mangalia. Delegatul Bulgariei a fost raportat de delegatul român, s'a intervenit la ministrul de interne ca să se studieze chestiunea. Pentru deservirea acestor patru trecători, delegatul României a propus a se detașa trei funcționari de la vama din Ostrov, așa că cheltuielile noilor puncte de frontieră s'ar reduce numai la instalarea lor.

Stilul decorativ românesc. Ministerul cultelor și instrucțiunii publice din România a însărcinat pe d-nul Ștefan Po-

pescu, Strâmbulescu și Artachino, talentați pictori români, să facă o călătorie de studii în țară, cu scopul de a cerceta urmele artei române vechi bisericesti și populare, de a nota și studia în amănunt tot ce privește stilul decorativ românesc.

Bibliografie Românească veche.

1508—1830. Din aceasta importantă publicațiune, redactată de d-nii Ioan Bianu și Nerva Hodoș, editată de Academia Română, au apărut fasciculele IV și V, 1691—1716, într'un volum care conține un tesaur de monumente literare și multe facsimile, reproduse cu artă de stabilimentul grafic I. V. Socec în București. Relevăm: Traducerile lui Radu Greceanu din 1691, Evanghelia greco-română (București) 1693, Psaltirea tipărită de Anihim Ivireanu din București 1684, Gramatica slavonească din 1697, Cantemir Divanul 1698, Bucovina din (Belgrad) Alba-Iulia 1699, Un octoih din 1700, Titlul unui liturghier grecesc și arabesc din 1701, Stema Țării-Românești din noul Testament 1703, Psaltire arabă din 1706, Dositeiu istoria patriarhilor 1715, Al. Mavrocordat, Istoria sfântă.

Istoria română de Titus Livius

Una din problemele Academiei Române este și traducerea clasicalor latini și greci. Eată cuvântul pentru care a publicat concurs, cu premii pentru traducerii și pentru care a și premiat câte-va, ca traducerea lui Horatiu de Ollanescu-Ascanio, Virgil de Coșbuc etc. Tot astfel a publicat concurs și pentru traducerea lui Titus Livius. Cel mai bun a reușit Nicolae Barbu, care însă a murit și n'a putut termina lucrarea începută. După moartea lui, Academia a publicat un nou concurs. De asta-dată a izbucnit profesorii Nicol. Locusteanu și S. Petrescu, cari acum urmează lucrări mai departe. De curând ne-au dat, în editiunea Academiei Române, volumul II, cărțile VII—X. Cartea a VII și primele capitole din a VIII-a sunt traduse de cap. și cărți a VIII-a, traducerea este în comun de noii traducători. Pentru textul latin traducătorii ne spun că au consultat toate edițiunile principale mai noi, mai cu seamă edițiunea Weistenborni Müller din colecțiunea Weldmann (Berlin). La sfârșitul volumului se află un index fabetic, în care se pot găsi mai toate cuvintele de antichități, mitologie și geografice; acest index servește în același timp ca tabel de materii, unde cititorul va găsi indicațiunea pasagiilor în care Livius vorbește

despre cutare persoană s'au localitate. La finea indicelui se găsește o chartă a Italiei centrale, cu ajutorul căreia cetitorul va putea studia mai de aproape rezboaiile samnite și etrusce. Prețul volumului de 278 pagine în 8° 3 lei.

Din străinătate.

Prințesa rusă Elena Zolokiy, foarte bine cunoscută în înalta aristocrație rusească și crează actualmente ca salar într'un șantier de zidărie la Odessa. Ea mestecă mozul pe care l'ară lucrătorilor și lucrează de la sease ceasuri dimineața până la sease seara câștigând cam vr'o patru franci pe săptămână.

Prințesa Zaluky și-a pierdut toată averea în urma unor întâmplări nenorocite; număratoarele sale rude au abandonat-o cu totul, așa în cât ea e silită să-și câștige viața, ca salar la zidărie. În vremea din urmă ea isbucise să economisească 25 lei dar suma aceasta i-a fost furată. Depunând o plângere la comisariat a trebuit să-și descopere rangul și titlul.

Sepătură. De mai mult timp sub direcția d-lui Gaukier, director al artelor și al anchetaților din Paris, se făceau săpături la Gighi (Bagrara), în sudul Tunisului. Acum lucrările au fost suspendate pentru-că roadele au fost foarte bogate.

S'a curățit în mod metodic terenul și s'a degropat în întregime un forum, curia și bașinca, un monument foarte important și un mic templu și un templu al lui Mercur, ale cărui dispoziții arhitectonice presintă un interes particular: ornațiunea e foarte înfrântă și curioasă.

Expoziție. În 1904 se va deschide în Saint-Louis, o mare expozițiune universală.

La această expozițiune au aderat deja mai mult State din Europa, Asia și Oceania. Lucrările de construcțiune a unei din cele 15 mari palate, au început deja. Nu mai aceste 5 palate costă 12 milioane de franci. În curând vor începe lucrările și pentru celelalte palate.

Se socotesc la 200 milioane de franci cheltuielile totale de aranjare ale acestei expozițiuni. Mai mult de jumătate din această sumă a fost deja surință.

Nel un exposant nu are decât să expune. Americanii își dau toate siluțele pentru reușita acestei expozițiuni.

Se lucrează în prezent și cu multă activitate la executarea cablului englez care să lege telegrafic Canada cu Australia.

Această linie va costa 55 milioane de franci.

Linia va fi nouă în circulație în primăvara anului 1903.

Linia pleacă de pe țărmurile Canadel, atinge mica insulă Fanning (la 1000 mile la sud de Honolulu) și Bamfield Creek (Columbia engleză) și traversează până la insulele Fidji. Această parte va forma prima secție

a cablului și va putea fi dată în circulație chiar în Noemvrie viitor.

Inaugurarea unei statui. În ziua de 17 August st. n. se va inaugura, la Besancon, statua în marmură a lui Victor Hugo, statuie cișelată de sculptorul Bequet.

Cu această ocaziune vor avea loc mai serbări. În zilele de 15, 16, 17, August st. n. se va face și o expoziție de obiectele ce au aparținut lui V. H-go, expoziție de fotografie, picturi, etc. Mai mulți membri ai guvernământului, ministri de război, de agricultură și de comerț precum și membrii academiilor franceze, vor lua parte la aceste serbări.

NOUTĂȚI.

ARAD, 11 August n. 1902.

Principele Carol. Știrea, că principele Carol al României va fi trimis la toamnă într'o școală militară din Berlin, se desminte. Regele român vrea ca moștenitorul tronului român să primească o creștere curat românească, de aceea va trebui să învețe mai întâiu în școlile românești.

Alegere de notar. Sâmbătă s'a efectuat îndeplinirea postului de notar comunal din Cuvin, devenit vacant în urma retragerii în pensiuine a d-lui Isaia Monția. Representanța era presidată de pretorul d-l Dr. George Popa emis de protopretorul Baross din Arad, ca să execute actul alegerii.

Ales a fost cu multă însufiețire dl George Monția fiul d-lui Isaia Monția. Cuvinenii anticipând încrederea fiului, au respălit desigur mult recunoștința lor, d-lui Monția bătrânul, care, ani îndelungași i-a servit cu credință.

Felicităm pe noul ales!

Nou profesor de universitate.

Regula a numit pe Dr. Eugen Dădău profesor de zoologie la politehnicul din Budapesta.

Mărdan Jeromos, până în săptămână trecută directorul școlii române și vice-matriculant ungurese în frunța comuna Guraru, a fost numit din partea guvernului director la școala de stat magiară din Sibiu, unde va funcționa ca „luminător-propagator al limbii maghiare și „sentinelă trează” a ideii de stat”. Precum suntem informați, nici poporenii din Guraru și nici membrii corpului învătătoresc român gr-or. de acolo nu regretă absolut de loc depărtarea lui Mărdan, care suntem

Sermanul Petru suferia mai mult decât ori când. Până acum toate încercările de a-și regăsi soția remăseseră fără rezultat. Gura lumii spune, că veduța Băleanului fusese decapitată împreună cu capiil conjurațiilor, dar nu se știa unde a fost înmormântată. Astfel sermanul Vodă nu știa nici pe ce moment să se roage, să verse lacrimi, și să planteze flori. Ce-i folosia tronul și sceptrul, dacă fericirea nu mai avea loc în sufletul său. Ceea ce-i umpluse existența până acum, dispăruse; îi mai rămânea suvenirea, cu care trăia.

În astfel de împregiurări, Petru simțea lipsa unui amic, care să-l încurageze, să-i susțină energia gata a se sdrobi. Hetmanul Barbu, care singur ar fi putut produce acest rezultat, plecase pentru a-și regăsi soția, îndată-ce se urcase Petru pe tron. Acest fidel amic îi trimitea tot știri triste; cercetările sale erau fără succes. Singura încurajare, pe care ar fi putut-o avea tinerul Domn, lipsa dară, cu toate că precum am zis, acesta avea mare lipsă de ea pentru a înfruntă greutățile pozițiunei sale. Aceste greutăți se grămădau pe zi ce mergea.

Îndată după suirea sa pe tron, Petru trimise soli atât la Sigismund Bathori, Domnul Transilvaniei, pentru a lega amiciție cu el, cât și la Poartă, spre a-i arăta, că el va rămânea supus, și va domni pe lângă tributul anual de până aci. Dar această din urmă solie i-se respinse, pentru-că lui Aron îi reușise să recâștige favoarea Sultanului, ear Petru fu provocat să

părăsească tronul căclă din contra i-se va decretă rebel. Sigismund de altă parte îl sfătuia să nu cerce a rămâne în contra voinței Sultanului).

Sufletul mândru al lui Petru se revoltă. El răspunde lui Sigismund că ar fi lucru rușinos să părăsească țeara culașitate și să o lase în prada unor oameni fără de suflet. Ear Sultanului îi dăde un răspuns demn de strămoșii săi: că dacă lui Aron îi tröue tron, să vie să și-l ica, dînsul (Petru) va și respinge puterea prin putere. Puțin după aceea 50 de mii de Turci sub comanda Beglerbegului Greciei înaintară spre Moldova, dar nu utezară să atace pe un om atât de resolut, cum era Petru. De altă parte Sigismund, la orđnile Sultanului, trimise pe Caspar Sibric, prefectul miliției sale de curte, să între cu oaste în Moldova, pentru a detrōna pe Petru. Dar cavalerescul Domn al Transilvaniei dăde mandat generalului său, ca mai mult să încerce a speria pe Petru și a-l îndupleca să se depărteze, fără a-și pune viața în pericol.

Tinerul Domn nu voi să știe de nimic, ci se pregăti la resistentă și trimise curieri să rechieme pe Hetmanul Barbu, ale căruia consilii îi erau acum indispensabile.

Astfel stau lucrurile, când regăsim pe Petru. Așadar furtuna amenința cin nou Moldova, după o scurtă recreare.

Vodă se afla în cabinetul său de lucru, unde studia numărul și calitatea trupelor sale dispo-

¹⁾ Vezi: Bothlen, Hist. de rebus Transilvanicis.

nibile, precum și planurile de resistentă în contra vrăjmașilor, cari îl atacau din mai multe părți. Din când în când se opria în studiul său, căutătura sa tristă rătăcea în spațiu, ear buzele sale șoptiau un nume. Inzadar cerca să-și concentreze facultățile intelectuale asupra lucrului serios ce-i sta dinainte. Gândul său părăsia în curind acel studiu și se îndrepta către ființa, care-i dase speranță de fericire. Păstorul, care se știe iubit, nu-și schimbă soarta cu un rege; Petru s'ar fi făcut păstor, dacă ar fi știut că prin aceasta își regăsește soția. Nu va surprinde dar pe nimeni durerea, care rodea această existență tinără și amenința să o dărpăneze cu totul. Cu încetul melancolia era să devină starea sufltească obicnuită a lui Petru; de aci se năstea misantropia și în urmă apatia. Era dar o otravă teribilă, care se strecura cu încetul în sufletul lui și care era să ucidă toate calitățile bune de Domnitor.

În aceste momente prezența unui om tare, a unui caracter de fier, era necesară pentru a conduce spiritul și acțiunile lui Petru. Acest om era Hetmanul Barbu; dar el încă-și consuma puterile prețioase într'o căutare fără rezultat. Cu cât își împusese Hetmanul mai mare silă pentru a sevîrși actul, pe care-l credea de lipsă pentru fericirea Moldovei, pe atât de mare era acum reacțiunea după-ce actul se consumase. Dorul său de a-și revedea soția, care în ochii săi era o martiră, crescuse încă prin greutățile întreprinderii.

(Va urma.)

sigur că nici în Săliște nu va fi primit cu mari simpatii. („Telegraful“).

O poezie a lui Vlahuța în franceză. În „Le Revue d'Europe“, numărul pe Iulie, d-na Hortense Paquier publică o foarte reușită traducere a versurilor d-lui A. Vlahuța „Eroi or martiri“.

Duel în Orăștie. Marți în 5 August a avut loc în Orăștie un duel sângeros, cu sâmbi, între avocatul Dr. Patak și juristul Bela Antoni, care s'a sfârșit cu rănirea amânduror duelanților. Contrarii, după duel, nu s'au împăcat. Cearta le a venit din un schimb de vorbe crude, avut Duminecă pe promenadă.

Nu-și poate răbuna! Sultantul e supărat foc pe regele Belgiei, pentru-că a conștientizat să se țină în țeara lui congresul armean (s'a ținut în Bruxelles). La început sultantul a voit să înduplece pe patriarchul armean din Constantinopol să împedecă ținerea congresului, ear' după ce acesta i-a declarat că nu-l stă în putință, s'a adresat regelui Leopold. Regele, care era cam supărat pe sultantul pentru rechemarea consilierului Carateodori, i-a răspuns că nu poate împedecă ținerea congresului. Sultantul turbă de mânie, și ca să-și răbune asupra regelui a dat ordin, ca toate cererile belgiene înaintate Porții pentru acordarea de concesiuni comerciale etc., să fie respinse. Arhivarul i-a raportat însă că din Belgia n'a intrat nici o cerere.

Expozițiune universală în Statele-Unite. În 1904 se va ține în Statele-Unite ale Americii de-nord o expozițiune universală internațională la St. Louis. Președintele Roosevelt a invitat deja popoarele întregii lumi să ia parte la această mare serbare a muncii. Partea cea mai mare și cea mai însemnată e expozițiunea va forma agricultura și horticultura, ocupând un palat de 8 hectare. Cheltuielile se vor ridica la 200 milioane coroane.

Altai! O comisiune tehnică a constat că turnul Molino a din Bologna, înalt de 60 metri, s'a înclinat cu 2.50. cu o progresiune continuă din 1860 până azi. Comisiunea e de părere că ruina turnului e probabil și a hotărât să nu se mai tragă clopotele ce se află în vârful turnului.

Averea lui Crispi. Licitațiunea mobililor și obiectelor de artă ale reșosatiului bărbat de stat italian Crispi nu da rezultatele așteptate; de unde se credea că se vor încasa cel puțin 100 000 de lire, vânzarea abea va produce 15.000.

Cum trăiește Papa Leon al XIII-lea. Presa italiană publică din când în când amănunte, mai mult sau mai puțin întreprinse, despre viața negăjenaru-lui Papa Leon al XIII-lea. După numele știut, sfântul părinte arată de cât va timp un mare interes pentru actualile întâmplări din Franța. În urma aplicării legii color-grișilor Papa este foarte maternal. El se scoala la orele 6 de dimineață. S'a închină mai întâiu la capela sa parohială, pe urmă ia un dejun frugal, și imediat după această primește pe cardinalul Rampolla, care îi aduce, lipite pe un caș special, fragmente din ziarcele franceze și italiene, privitoare la chestiunile care interesează pe sfântul părinte. Cea mai mare parte din aceste fragmente sunt relative la așa zisele persecuțiuni, pe care le suferă surorile, din partea guvernului francez.

Un singur jurnal este prezentat intact sfântului părinte, și acesta este Osservatore Romano, pe care îl citește dela un cap la celălalt P. S. S. Angeli. După prinz Papa se odihnește câte-va minute sau se coboară în grădină, sau rămâne în apartamentele sale, unde citește, — tot prin P. S. S. Angeli. După prinz Papa se odihnește câte-va minute, s'au se coboară în grădină, sau rămâne în apartamentele sale, unde citește, — tot prin P. S. S. Angeli, — scrierile clasice, în special pe Virgiliu. Câte odată rămâne și singur în apartamentele sale, ocupându-se atunci cu corectarea unor poeme latinești, sau compunând altele noi. Papa Leon al XIII-lea se află într-o perfectă stare de sănătate, și ține ca acest lucru să fie știut de toată lumea. Vorbind

acum câte-va zile cu unele surori, cari îi urase să trăiască o sută de ani, zise: „Și pentru ce o sută de ani? Nu puneți termin hotărârilor Providenței“.

Pontificele are mare credință în Providență, și poartă marea sarcină a vârstei sale cu o vioiciune fenomenală. Din cel 64 de cardinali, cari trăiau acum 24 de ani, la moartea Papei Piu al IX-lea, au rămas astăzi în viață numai trei: Papa, Orelli și Perrochi. Toți ceilalți au murit. Papa Leon al XIII-lea i a văzut pe toți plecând, unul după altul, pe lumea cealaltă, cu toate că cea mai mare parte dintre ei erau destinați a i succeda la Sfântul Scann.

Pe tren. Între Budapesta și Viena s'a desvoltat următorul dialog între doi pasageri. Unul era Ungur celălalt străin și să vedea pe el că nu baucos vorb. — Și d-voastră la Viena? întrebă ungarul. — Da, răspuse străinul. — Aveți de gând poate să stați acolo? — Nu, merg la Praga. — Rămâneți în Praga? — Nu, mă duc la Hamburg. — Nici în Hamburg nu veți sta? — Nu, mă duc la America. — A, acum știu. Ați nevoie de d-frauda?!

„Luceafărul“, revista studenților români din universitatea din Budapesta, fascicula 3 din 1 August n. a apărut cu următorul sumar variat: O scrisoare trimisă de I. Vulcan redactorului revistei; „Ceva despre dramă“ de S. St. „In capitală“ (episoade din viața de universitar) de Simin; „Cântec“ (după A. Muset), de Const. S. Stoenscu; „Femeile în istorie“, de I. Lupas; „Ear când vei dormi“ (poezie de Heine) tradusă de Octavian; „Antagonism politic sau puterea elocinței, farsă de M. Aegae; „Luptă“, poezie de „Ardo“, „Dela cel cari nu mai sunt“, scrisori de ale lui Aron Pumnul, publicate de Aurel P. Băneș; „Spre ideal“, conferință ținută de Aurel Ciato la serata literară a univ-șitarilor români din Cluj (20 Noemvrie 1901), — apoi cronice, notițe bibliografice etc.

„Luceafărul“ apare la 1 și 15 a fie cărui luni în Budapesta (VI. str. Vöörsmarty Nr. 60 b) și costă 10 coroane pe an.

BCU Cluj Central
POSTA REDACȚIEI.
Satulung. S'a făcut după dorință! S.

PARTEA LITERARĂ.

Câte-va idei conducătoare în viața noastră românească.

De Al. Lăpădatu. (Urmare).

Credințele acestea însă nu trebuie numai să vieze în minte, ci trebuie să se facă fapt. De aci începutul, care se simte, de o regenerare națională, careia noi vom fi părtași, spre a ne întemeia pe puterea tradițiilor de neam o viață cu caracter specific românesc, prin care numai se va putea aduce la îndeplinire acel ideal sădit în inimile tuturor Românilor — unitatea neamului, mai întâiu cea culturală...

Vedeți dar bine că azi, mâne mai ales, când fie-care dintre noi va fi menit să îndrepteze creșterea tinerilor vârstare, vom fi chemați a pune umăr de sprigin pentru izbânda acestei începunde opere de regenerare națională; în spriginul ei trebuie să punem, cu dragoste, întreaga noastră putere de muncă; toată căldura entuziasmului pe care-l recere o cauză atât de mare și ideală și, mai ales, convingerea că luptăm pentru cel mai înalt și, poate, cel din urmă bun național.

Pentru aceasta va trebui să nimicim unele păreri, răspândite de inconștienți și de elementele disolvate din sinul neamului nostru, cari, spre durere, constatăm, trec drept bani buni în fața unora și sunt de natură a slăbi conștiința de neam; să ne desbrăcăm de unele scaderi, rămășite ale trecutului adesea umilit și produse ale decăderii morale și naționale din prezent și să ne însușim unele norme de conducere în viitor. Aceste toate trebuie să fie, după umila mea părere, acele câte-va idei conducătoare în viața noastră românească, pe cari le voi înșira acum:

Cel mai mare cronicar moldovean, într'un loc al operilor sale — în „Cartea pentru descălecatul dintău“, pare-mi-se — zice: Și Moldovenii și Muntenii și Ardelenii toți de un neam sunt. — Rămleți. Și prin aceasta, de sigur, n'a avut el să însemne numai unitatea originii lor, ci și pe aceea a firii, care, cum vom arăta de îndată, e una și nedespărțită ca și sfânta treime. Conștiința acestei unități a trăit în toate timpurile și trebuie să trăiască în mîntea întregului neam românesc dintre granițele Daciei. A trebuit însă să vină vremea noastră de desorientare, pentru-ca această conștiință, — în loc să capete caracterul unei convingeri neștrămutate, în urma cercetărilor științifice de tot felul asupra trecutului și prezentului nostru, — din contră să fie turburată. Căci s'au găsit de acei, unii inconștienți, alții prea conștienți, dar interesați, cari, pentru a explica te miri ce produceri bolnave a minții lor, au căutat să bage germentul descompunerii și uriciunii în sinul neamului, căutând să dovedească (?), prin graiu și scris, o nepotrivire de fire odinioară între Moldovenii și Muntenii, acum între aceștia și Ardeleni, ca și cum fie-care dintr'o altă pănură ar fi croiți, — și care nepotrivire ar face, după ei, cu neputință unitatea neamului, nu numai cea politică, dar nici chiar cea culturală. Puteți acum vedea cât de adânc poate fi turburată conștiința noastră națională prin atari rătăcirii, date în vileag de unii din nepricepere, de alții cu scopuri dușmane și ascunse.

Nu, neamul nostru ca ființă etnică și psihică e unul și nedespărțit. Carpații la mijloc, munții Transilvaniei și Banatului la mează-noapte și apus au fost, și de veacuri, locul de retragere și lăcașul de desvoltare al urmașilor colonilor lui Traian: la un loc așa dar s'a plămădit neamul românesc. Când apoi înmulțindu-se și umplându-se tot locul de ei — cum zice cronicarul — s'au tins, peste plaiuri și munceli, pe cursul apelor și spre mează-zi, și spre răsărit, și spre apus, — de — au ajuns până spre Tisa și Nistru, până la Dunărea și Marea cea mare, despărțindu-se în voevodate deosebite, ei totuși au rămas în legături strînse: căci munții nu puteau fi, pentru un neam de păstori, stavilă între statele lor, cum nu sunt nici astăzi, când granițele politice sunt mai hotărâte: vecinic au fost legăturile cele mai strînse, în mare parte de cimitenie și treceri, une-or migrațiuni în puterea cuvântului, de o parte și de alta a Dunării și a Carpaților. Cine nu știe apoi cum, rînd pe rînd, Țeara-Românească, Moldova și Ardealul au fost centre de cultură, sub formă religioasă, mai ales, pentru toți Români? Aceste sunt fapte istorice îndestulătoare pentru a dovedi cum Români din mează-noaptea Dunării, deși politicește desbinați, au trăit vecinic în strînse legături, astfel ca unitatea lor etnică și psihică să se știrbească prea puțin. (Va urma).

Din public*. Ultima vorbă.

Domnului Radu Cupariu. Declarațiunea profesorului de limba și literatura română dela gimnaziul din Bișuș — R. Cupariu — apărută în nrul 181 a „Trib. Pop.“ mă îndeamnă la publicarea următoarelor mele ultime vorbe relative la cunoscuta chestiune polemică.

Învinuiri ori să le zic atacurile mele xpușe în nr 116 și 121 la adresa respectivului prof. a provocat — precum să vede — și păreri altora. Reșul acestora n'a redat altă, decât ce la au fost de mine în toată atensiunea lor. Vezi die profesor ce face franchet? Ute es scrie „Familia“ în nr. 29 din 3 August în rubrica permanentă: „Să ne curșim limba“.

Un prof. de limba română supărat pentru învinuirea, că nu știe românește scrie în nr. 181 al „Trib. Pop.“: „... m'am apărat și pe mine și pe gimnaziul“. Si pe gimnaziul? Ei bine, cine s'ar mai îndoi acuma că dl prof. știe românește? Tot așa „Telegraful Român“, în nrul 80 face o mică recenziune asupra „programelor“ din Bișuș. din care amintesc următoarea esclamare: „Și apoi la acest gimnaziu să învețe tineretul nostru o limbă românească frumoasă și corectă?“ (În atențiunea celor trei abiturienți, cari au erupt vulcanice întru apărarea

* Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu este responsabilă.

„mult iubitul lor prof.“ luând rol ciceronesc în nrul 120 al „Trib. Pop.“)

Și mai dorește cineva probe pentru dovedirea aserțiunilor mele?!

Convins este publicul românesc, convins poate fi și respectivul prof., că explicațiunile și delugurile atacurilor mele n'au fost sinistre, n'au fost nebasate și inspirate de falsitate... n'au fost exagerațiuni false isvorite din peana unui corespondent malițios și mârșav, ci au fost — cu durere — constatate toate suflarea omenească — basate și adevărate.

Zădarnic al dat publicității efectul scandalizării d-tale de Cupariu, declarându-te de atins pe nedrept, zădarnic a fost lava vărsată de discipulii d-tale, căci oamenii cuminiți și serioși v'au desarmat cu propria armă de apărare a d-voastră.

În șoc au resunat veninoasele sentințe aduse asupra mea de unii fideiți aderenți și admiratori ai d-tale... însădar aiți provocat „Sabadsag“-ul și „Nagyváradi Napló“-ul două foi maghiare din Orade să mă denunțe de unul care și ceareș fericeș în țări străine, lovind în renumitul bărbat de stat, patriot excelent R. Cupariu, numai din simțul motiv, că d-ta de multe ori ai tras vîlul de pe murdarele noastre machinațiuni politice în coloanele marelor maghiars...!

Ați voit să vă răbunați d-ilor dându-mă pe mâinile ziarelor maghiare cu naiva țintă să mă trimiteti pe urma lui Bolcaș ori Novacovici... căci vai doamne am făcut o crimă teribilă afirmând despre Cupariu, că nu știe românește!...

Vă asigur însă, că cele două ziare maghiare nu mi vor produce nici cel mai mic și neînsemnat inconvenient ori neplăcere, cu toate că au reproduc istoria acestei polemici în direcțiune politică timbrându-mă de ultraist, șovinist etc., și făcând comentare oimuitoare.

Procedura mea a fost purcesă pur din punct de vedere științific, ear nu politic, când colo ziarcele ungurești presenta cazul așa, ca și cum eu abdicând de scopul d-ă mă ferici în Ungaria — în urma indignării că dl Cupariu scrie la foi maghiare — dau fără rezervă în persoana sa. Vom vedea și la vremea sa o să raportez despre rezultatele statite de crononitoriil Beiușului, înșă li a succedea a despoia pe un cetățean academic de drepturile sale.

Ear acum după ce arbitriul public a recunoscut de adevărate celea scrise de mine referitor la această temă subliniind toate aserțiunile mele obvenite în decursul polemicii îmi formeș dreptul de a declara din partemi această chestie de încheiată.

Nu pot încheia, a nu da expresiune încă odată nădăjdit, că de astă dată învinuind și criticând observator, triumfând arbitriul public și conștințind scaunul judecătoresc al publicului românesc din toate patru unghiurile cu adevărat susținut de mine — ca toți am isbutit a salva (doar) o catedră de limba română din era de decadență. Și dacă dl Cupariu & Comp. vor privi admonițiunile mele de prea fragede, atunci să ia cuvântul acel profesor brav dela gimnaziul din Bișuș, a căror inimă bate înșășișită de interesele noastre românești și a simțt batjocura și blamașul din partea „Familiei“, „Telegrafului Român“ s. a. cari vorbesc și știrbesc mereu în favorul, prosperarea și înflorirea gimnaziului, nefiind reduse de nici un fel de interes. Atât!

Beiuș, la 7 August 1902
Corneliu Pap.
ștud. în drept.

Red. respons. Ioan Russu Șirianu. Editor Aurel Popovici-Barcianu.

Insertiuni și reclame.

Se cauti O econoamă care să conducă casa unui proprietar văduv, trecut peste vârsta de 60 ani, om sigur. R. flectanta are să fie femeie văduvă, fără copil, lucrătoare, vărsată în toate afacerile și lucrările casnice, solidă și de încredere, trecută peste etatea de 45 ani. A se adresa cătră Administrația acestei foi. 821 1-6

Un candidat de avocat român caată aplicare într-o cancelarie advocașială. A se adresa la Administrația ziarului nostru. 820 1-3

A apărut:

STROPÎ DE RÓUĂ

DE

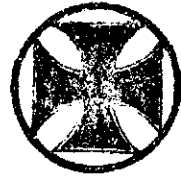
ELENA DIN ARDEAL.

Prețul 1 cor. plus 3 fil. porto.

Se află de vânzare la Administrația ziarului „Tribuna Poporului“.

Cruce dublă electro-magnetică
vindecă și inviorază sub garanție.

Aparatul acesta, vindecă și folosește contra durerilor de cap, urechi și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulației sângelui, anemie, amețeli și turturi de ureche, bătăie de inimă, sgârșiri de inimă, asma, auzul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceală la mâni și picioare, reuma podagră ischias, udului în pat, influența, în somnia epilepsia circulația neregu-

lăță a sângelui și multor altor boale cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. Inșușirea acestui aparat este că vindecă nu numai din timp în timp ci introduce constant în corpul omenesc binefăcătorul curent, când pe deoparte vindecă cu succes boalele aflătoare, eară pe de alta parte e cel mai bun scut contra îmbolnăvirilor.

Deosebită atențiune e a se da împrejurărei că acest aparat vindecă boale vechi de 15 ani.

În cancelaria mea se află atestate incurse în toate părțile lumii cari prețnesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii.

Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ deoarece „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficial oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat.

Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi.

624 - 97

Prețul aparatului mare e fl. 3, sau Cor. 6. — folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e fl. 2, sau Cor. 4. — folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țeară și străinătate e:

Albert Müller, Budapesta, V., str. Vadász 42. K
colțul str. Kálmán.

„Mureșanul“

institut de credit și economii, societate pe acții în
MARIA-RADNA.

Fundat și deschis în 15 Noemvrie 1897.

Capital social fl. 40.000, în 400 acții de fl. 100.

Acoardă: credite personale pe cambii; credite pe cambii cu acoperire ipototecară; credite pe obligațiuni cu caventa până la fl. 50; și împrumuturi pe amanete și efecte publice.

Primește: depuneri de bani spre fructificare, după cari institutul plătește contribuția erarială; ear' deponenții primesc după banii depuși până la 1000 5% de la 1000 în sus 6% interese.

569 - 60

Direcțiunea.

OPURI și BROȘURI

Se recomandă

FOI PERIODICE

a executa următoarele:

INVITĂRI

BILETE DE LOGODNĂ
după dorință și în culori

BILANȚURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

● Tot felul de lucrări tipografice ●

atingătoare de această branșă

PROGRAME

BILETE DE CUNUNIE
după dorință și în culori

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

Tipografia „Tribuna Poporului“

ARAD

Str. Deák Ferencz nr. 20

PREȚ-CURENTURI
în ori-ce limbă

NOTE

STATUTE * LIBELE

CIRCULARE

● Diferite tipărituri pentru bănci ●

CĂRȚI DE VISITĂ
diferite formate

MENU

PLICURI CU FIRMA

OBLIGAȚIUNI

Comandele primite se efectuează prompt și conștiințios.

CĂRȚI în COMISIUNE

Prețuri moderate!

EDITURĂ PROPRIE